

Zróżnicowania wewnątrzregionalne województwa wielkopolskiego – kapitały terytorialne i syntetyczny wskaźnik rozwoju

Analiza zróżnicowania społeczno-gospodarczego województwa wielkopolskiego wraz z oceną konwergencji rozwoju poszczególnych jej obszarów w porównaniu do sytuacji w Polsce

Autorzy:

Dr Julita Łukomska

Dr Magdalena Cybulska

Dr hab. Wojciech Dziemianowicz

Samuel Turosz

Warszawa, grudzień 2023 r.

**Magdalena Cybulska
Wojciech Dziemianowicz**

...dostarczenie niezbędnej wiedzy o kondycji rozwojowej Wielkopolski w różnych aspektach rozwoju poprzez określenie wielokryterialnego stopnia zróżnicowania województwa wielkopolskiego z uwypukleniem skali kontrastów wewnątrzregionalnych oraz ich rozkładów przestrzennych w układzie gmin i podregionów (NUTS3).

5 kapitałów

ludzki

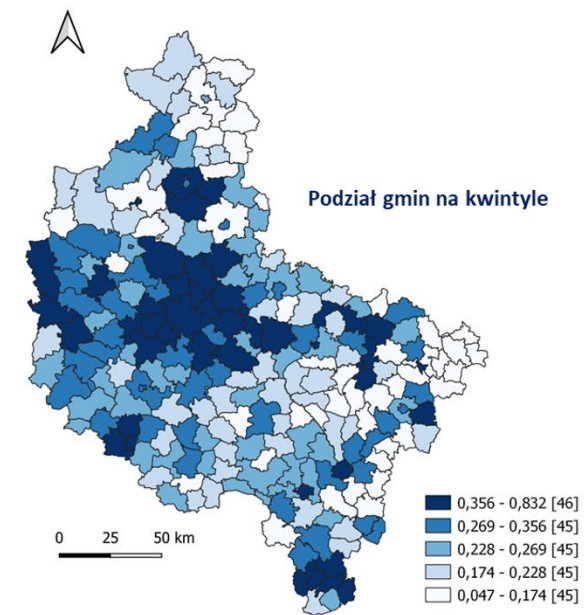
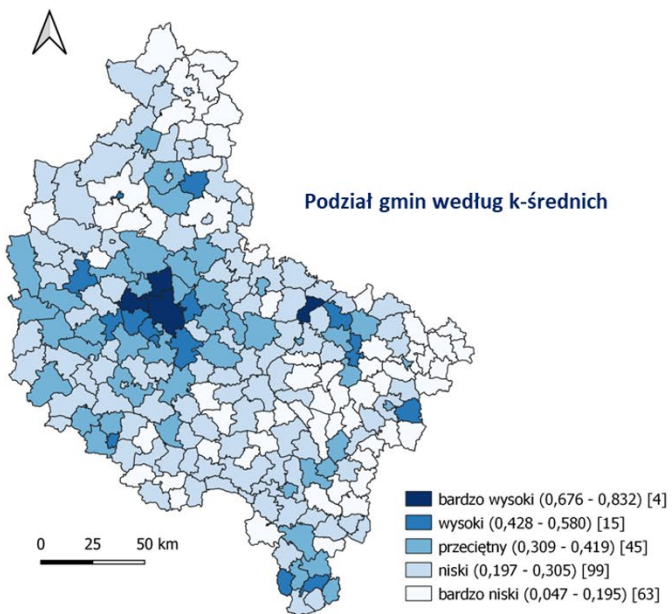
gospodarczy

przyrodniczy

instytucjonalny

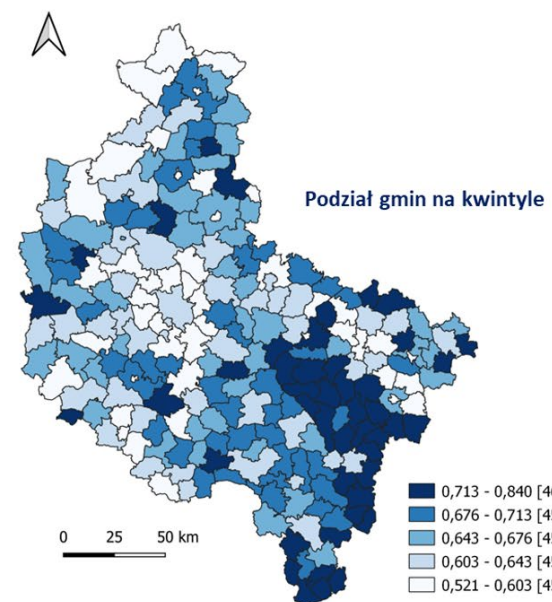
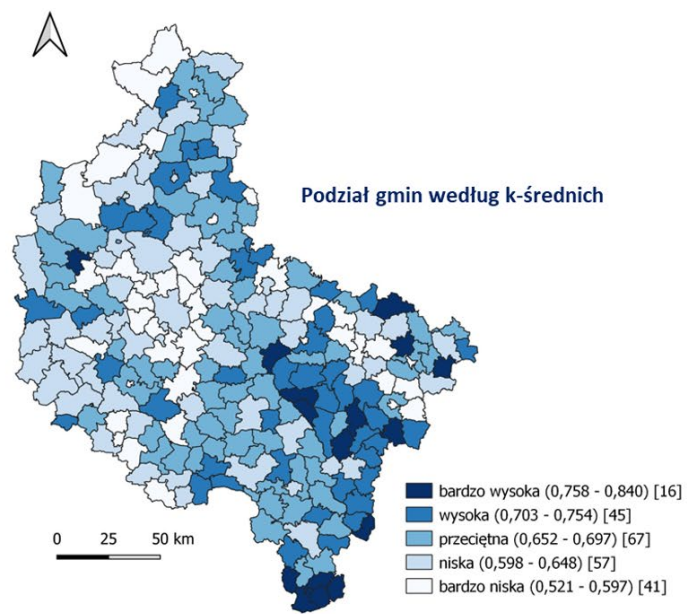
relacyjny

Ryc. 7. Kapitał gospodarczy w gminach województwa wielkopolskiego (2022)

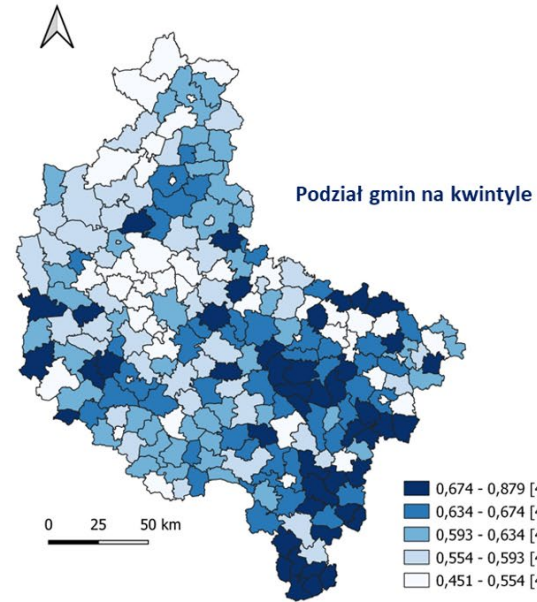
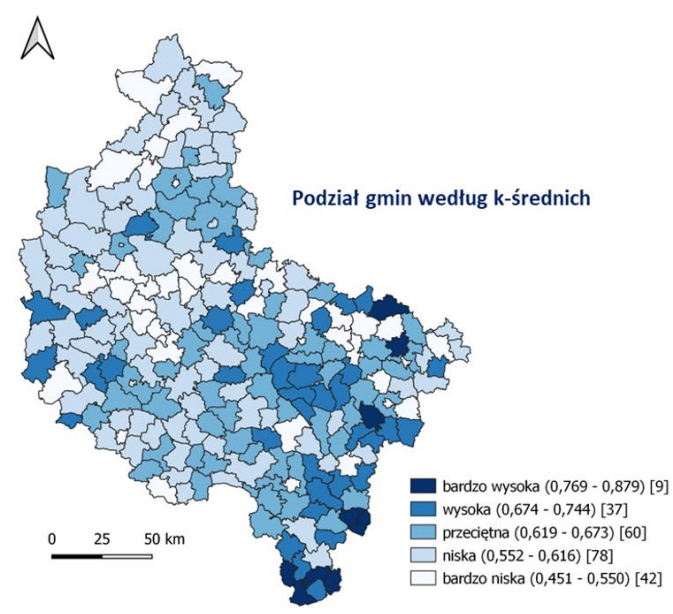
Źródło: opracowanie własne.

Ryc. 8. Dynamika kapitału gospodarczego w gminach województwa wielkopolskiego (2011–2022)

Źródło: opracowanie własne.

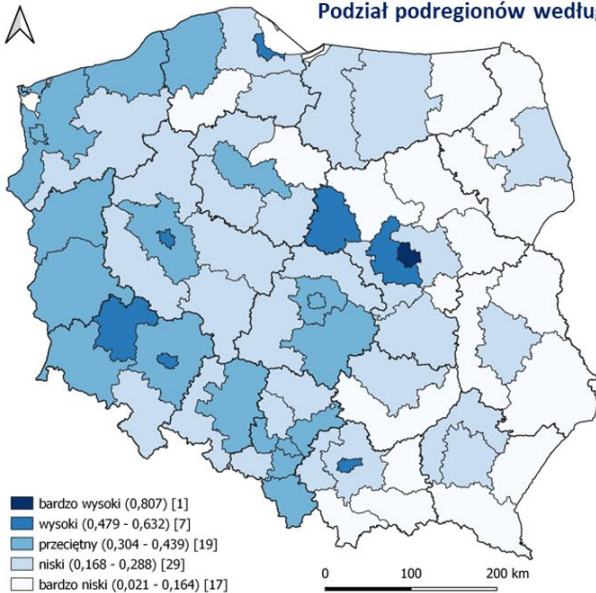
Ryc. 9. Dynamika kapitału gospodarczego w gminach województwa wielkopolskiego (2000–2022)

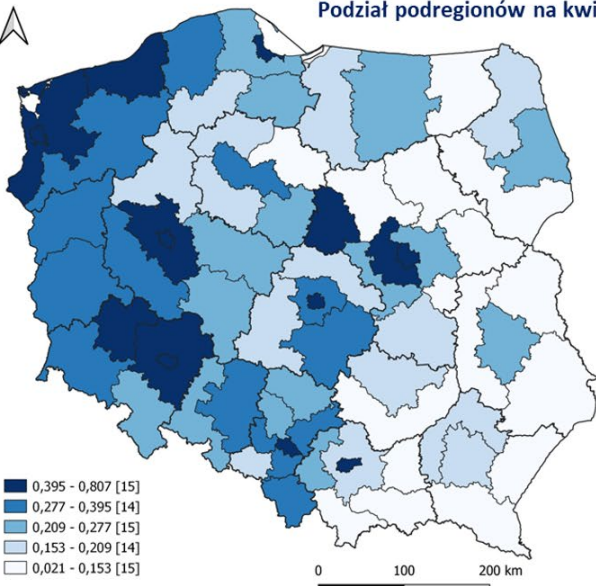
Źródło: opracowanie własne.

Ryc. 10. Kapitał gospodarczy w podregionach Polski (2022)

Podział podregionów według k-średnich

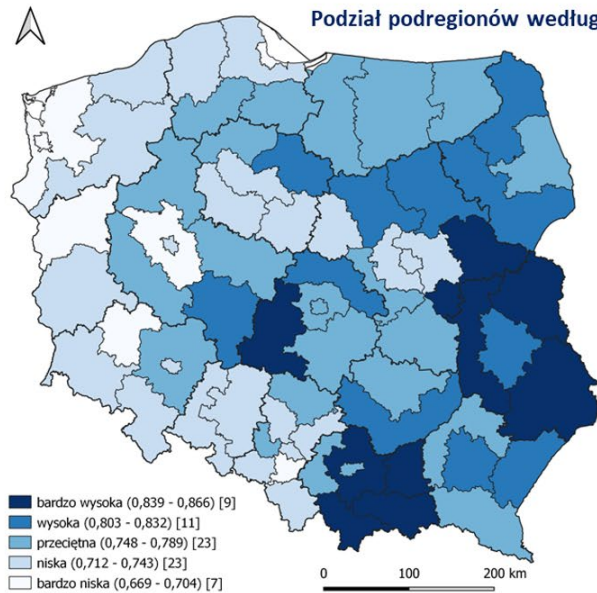
Podział podregionów na kwintyle

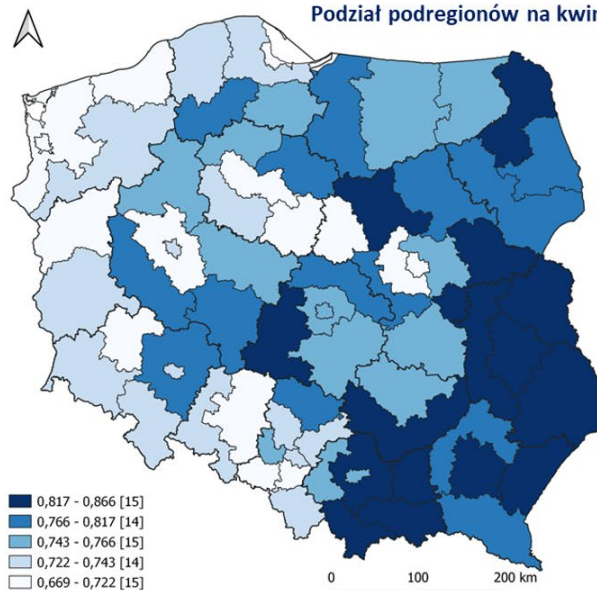
Źródło: opracowanie własne.

Ryc. 11. Dynamika kapitału gospodarczego w podregionach Polski (2011–2022)

Podział podregionów według k-średnich

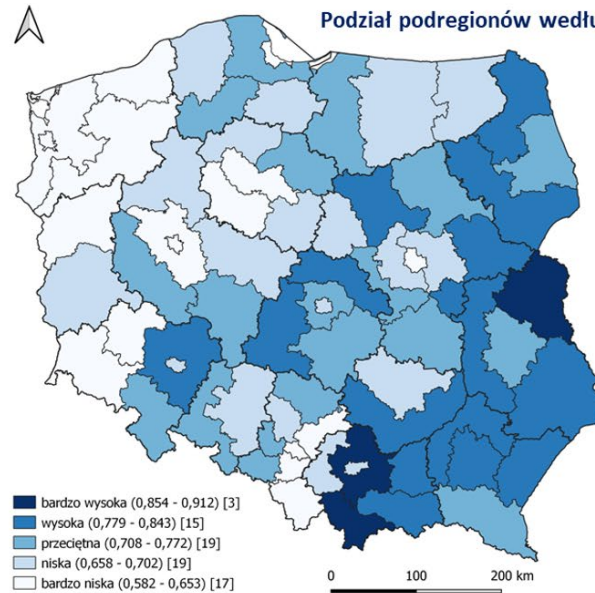
Podział podregionów na kwintyle

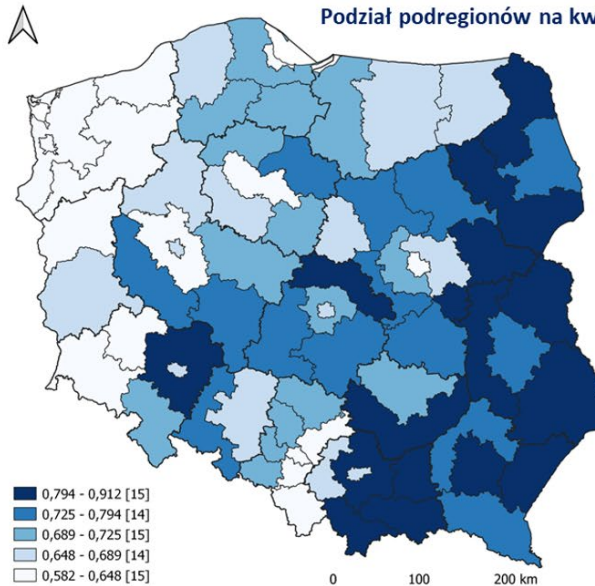
Źródło: opracowanie własne.

Ryc. 12. Dynamika kapitału gospodarczego w podregionach Polski (2000–2022)

Podział podregionów według k-średnich

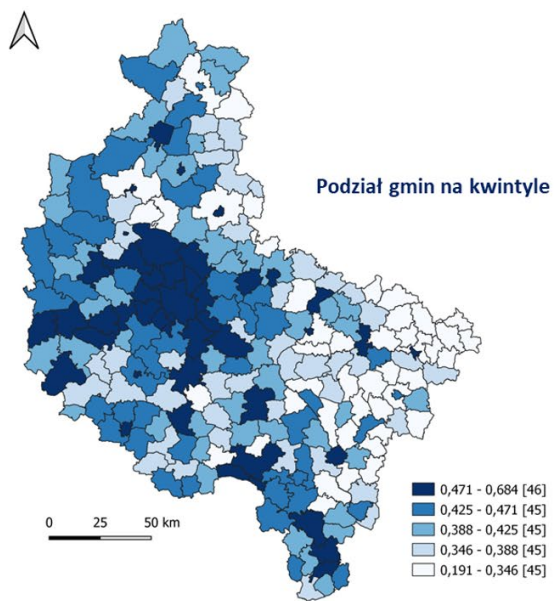
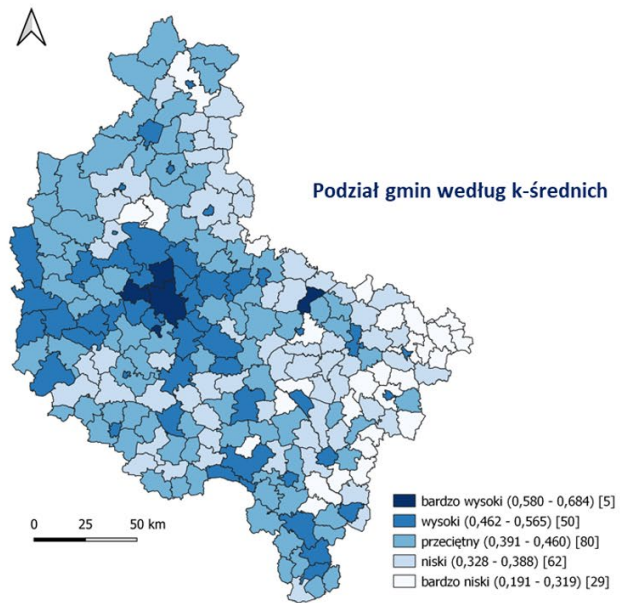

Podział podregionów na kwintyle

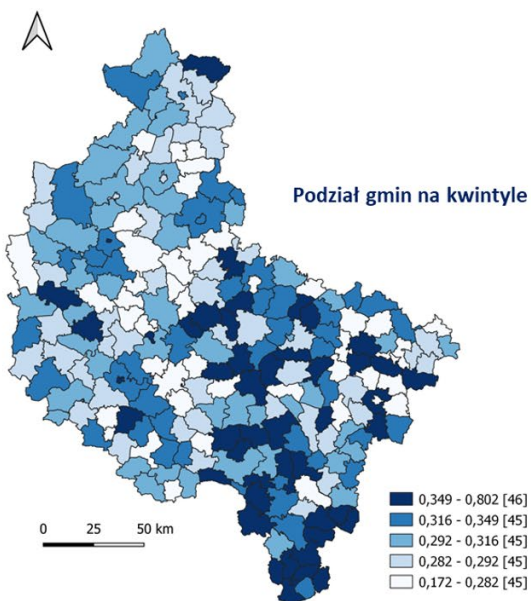
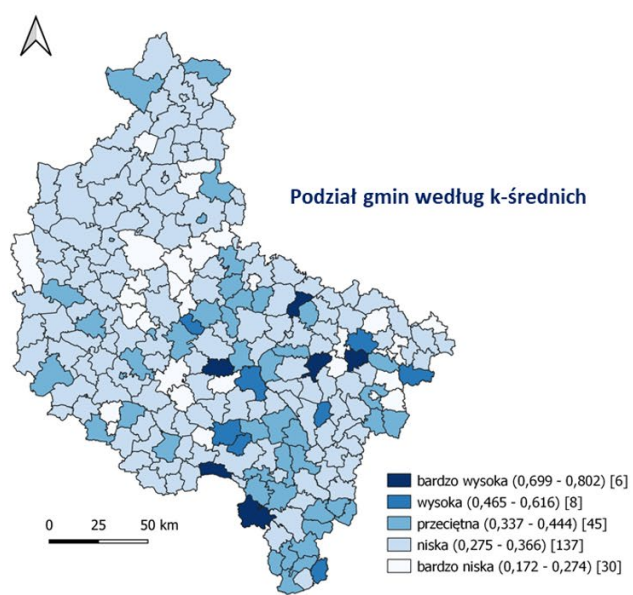
Źródło: opracowanie własne.

Ryc. 31. Wskaźnik syntetyczny w gminach województwa wielkopolskiego (2022)

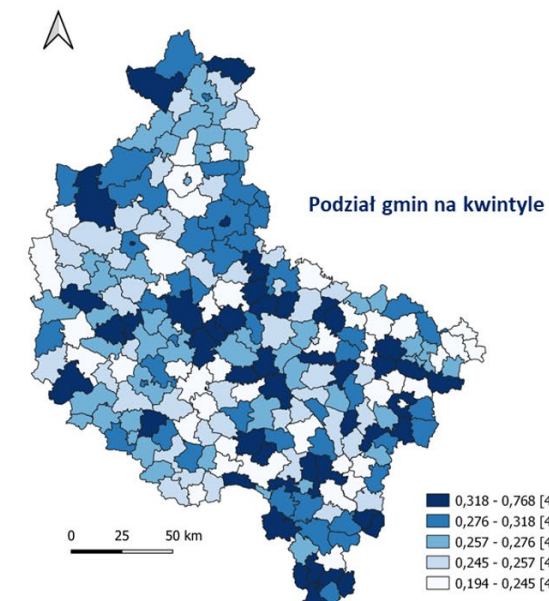
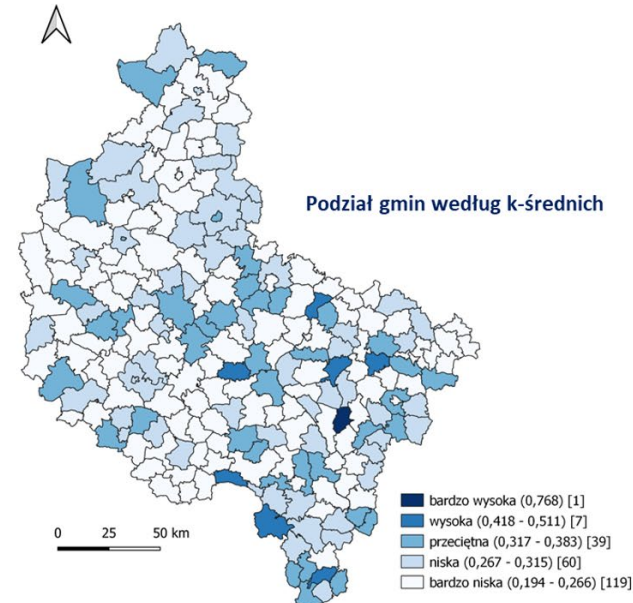
Źródło: opracowanie własne.

Ryc. 32. Dynamika wskaźnika syntetycznego w gminach województwa wielkopolskiego (2011–2022)

Źródło: opracowanie własne.

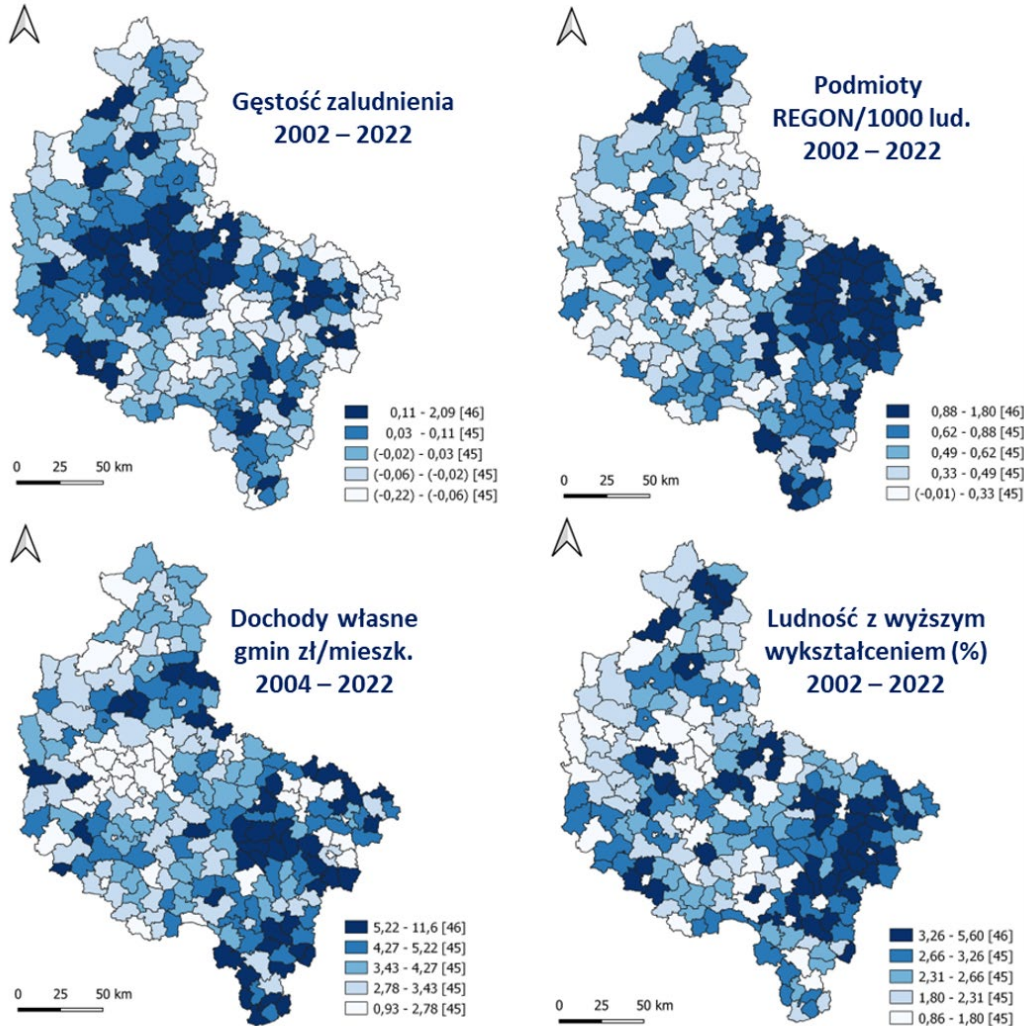
Ryc. 33. Dynamika wskaźnika syntetycznego w gminach województwa wielkopolskiego (2000–2022)

Źródło: opracowanie własne.

Problem różnicowań wewnątrzregionalnych

Ryc. 37. Zmiany „meta zmiennych” w latach 2002 (2004) – 2022 w gminach województwa wielkopolskiego

Region	Gęstość zaludnienia		Podmioty gospodarcze na 1000 mieszkańców		Dochody własne gmin (zł per capita)		Odsetek ludności z wyższym wykształceniem	
	2022	2002-2022	2022	2002-2022	2022	2004-2022	2021	2002-2021
Wsk. synt. rozwoju 2022	0,446	0,340	0,735	-0,400	0,629	-0,411	0,645	-0,478
Wsk. synt. rozwoju 2011-2022				0,182		0,187		
Wsk. synt. kapitał ludzki 2022	0,481	0,352	0,637	-0,359	0,346	-0,369	0,630	-0,394
Wsk. synt. kapitał ludzki 2011-2022								
Wsk. synt. kapitał gospodarczy 2022	0,325	0,404	0,801	-0,230	0,856	-0,363	0,658	-0,330
Wsk. synt. kapitał gospodarczy 2011-2022	-0,346		-0,459	0,327	-0,158*	0,788	-0,553	0,289
Wsk. synt. kapitał przyrodniczy 2022	0,296	0,227	0,501	-0,470	0,339	-0,49	0,436	-0,425
Wsk. synt. kapitał przyrodniczy 2011-2022								
Wsk. synt. kapitał instytucjonalny 2022	0,306	0,135*	0,393	-0,168*	0,408		0,347	-0,301
Wsk. synt. kapitał instytucjonalny 2011-2022	-0,161*	-0,356		0,172		0,203		
Wsk. synt. kapitał relacyjny 2022			0,136*		0,192			
Wsk. synt. kapitał relacyjny 2011-2022								

Symbolem * oznaczono korelacje istotne na poziomie <0,5, pozostałe są na poziomie niższym.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Zakładnicy dostępu do danych

Więźniowie podziału przestrzeni

W okopach subiektywizmu

W kleszczach dylematów rozwoju

W niewoli wzrostu

1. Koncentracja badań na szeregach czasowych zaczynających się najdalej od 2011 roku, a w istocie kluczowe w najbliższym czasie mogą być oceny sytuacji w okresie od 2015 roku, jako bazowego, gdy w Polsce wprowadzano założenia nowej doktryny „odpowiedzialnego rozwoju”.
2. Prowadzenie ciągłego monitoringu różnych źródeł danych, w tym możliwe wykorzystywanie źródeł, jakimi są podmioty prywatne.
3. Wykorzystanie w szerszym stopniu – do badań regionalnych – powtarzalnych badań społecznych – obrazujących np. opinie mieszkańców.
4. Kompatybilne podejście do pozyskiwania danych – uzupełnianie braków statystyki publicznej (niektóre obszary np. dostępność komunikacyjna są słabo pokryte statystyką GUS na szczeblu lokalnym) danymi zbieranymi we własnym zakresie (w tym przez WROT).

Zakładnicy dostępu do danych

Więźniowie podziału przestrzeni

W okopach subiektywizmu

W kleszczach dylematów rozwoju

W niewoli wzrostu

1. Prowadzenie analiz zróżnicowania wewnętrznego województwa na możliwie niskim poziomie NUTS – najlepiej gminy i powiaty.
2. Prowadzenie analiz zróżnicowania wewnętrznego województwa ukierunkowanych „wewnętrznie” – unikając w ten sposób wpływu zaburzeń statystycznych wynikających z analizy całej zbiorowości gmin lub powiatów w Polsce. Analizy porównawcze regionów można wykonywać dla każdego województwa oddzielnie.
3. Prowadzenie analiz zróżnicowania wewnętrznego województwa z uwzględnieniem zróżnicowanych możliwości działania samorządu na rozmaitych polach polityki rozwoju.
4. Prowadzenie analiz z uwzględnieniem sytuacji w obszarach strategicznej interwencji.

Zakładnicy dostępu do danych

Więźniowie podziału przestrzeni

W okopach subiektywizmu

W kleszczach dylematów rozwoju

W niewoli wzrostu

1. Stosowanie triangulacji w możliwie szerokim stopniu. W ogólnym ujęciu istotne jest łączenie metod ilościowych i jakościowych, ale warto zwracać uwagę na budowanie zasobów informacyjnych opartych o różne: źródła, dane i metody, a nawet zespoły badawcze.
2. Rozwijanie elementu dyskusji wokół otrzymywanych wyników w szczególności wewnątrz Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego, jak i w relacjach z interesariuszami rozwoju regionu.
3. Utrzymanie i wspieranie procesu budowy zasobów informacyjnych o regionie (realizuje tę rekomendację WROT).

Zakładnicy dostępu do danych

Więźniowie podziału przestrzeni

W okopach subiektywizmu

W kleszczach dylematów rozwoju

W niewoli wzrostu

- praca dla pracowników czy pracownicy dla pracy;
- geograficzne rozproszenie czy koncentracja;
- centra wzrostu i ich minimalna wielkość;
- specjalizacja czy dywersyfikacja sektorowa;
- rozwój oparty o czynniki wewnętrzne czy czynniki zewnętrzne;
- wielkie firmy czy małe przedsiębiorstwa;
- zachowanie czy rozwój klimatu inwestycyjnego;
- region w kontekście granic (transport, telekomunikacja);
- otoczenie instytucjonalne – biznesowe czy prospołeczne;
- reakcja na zmiany klimatu;
- reakcja na nowe technologie i sztuczną inteligencję.

Zakładnicy dostępu do danych

Więźniowie podziału przestrzeni

W okopach subiektywizmu

W kleszczach dylematów rozwoju

W niewoli wzrostu

1. Rozwijanie badań nad aspiracjami życiowymi mieszkańców obszarów problemowych.
2. Dopasowanie instrumentów polityki rozwoju do aspiracji lokalnych społeczności.
3. Rozwijanie badań i poszukiwanie narzędzi dla zapewniania podstawowych usług społecznych na terenie całego regionu.
4. Pogłębianie wiedzy na temat sukcesów i ich trwałości oraz mechanizmów prowadzących do tych sukcesów w wybranych obszarach województwa wielkopolskiego.

Dziękujemy za uwagę